

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena Zveza (Istven Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosestvo \$6.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenarodnih pismov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (študije, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s uredništvom

PROSVETA

9857-58 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

V znamenju—moralizma

Med vojno in tudi po vojni smo večkrat slišali iz ust visokih državnikov, da Amerika ne išče nobenih reparacij in niti pedi tuje zemlje kot plačilo za njen gigantični doprinos k porazu osi. Nobenega vojnega plena ne zahtevamo, se je glasil refren iz krogov visoke diplomacije. V tej vojni proti osi in proti fašizmu nas vodijo najčistejši motivi in zase odklanjamo vsako okoriščenje, pa naj bo v denarju, blagu ali zemlji. Takih in podobnih besed je polno v raznih izjavah visokih politikov od ameriškega predsednika navzdol do raznih županov in drugih kovačev javnega mnenja, ki si prisvajajo pravico, da govorijo v imenu dežele.

Z drugo besedo: "Mi" smo čisti kot angelji, povsem nesebični, v resnici pravi mednarodni samaritani, ki se borimo le za odpravo velikega Zla s sveta, katerega naj nadomesti zdrava krščanska moralna in lepi krščanski nauki. In ker smo čisti kot angelji, zato tudi nimamo nobenih imperialističnih skomin, ne skrivnih ne odprtih. Zato smo tudi z veliko ogorčenostjo začeli bati ruski "imperializem," ki je od Rumunije odrezal Besarabijo in del Bukovine, od Čehoslovaške karpatske Ruse, od Poljske vse ozemlje vzhodno od tako zvane Curzonove linije, anektiral baltične države, katerim je dodal precejšen kos Vzhodne Prusije, pristigel Finsko na obeh koncih, se razil po vsem Balkanu in segel tudi daleč v osrčje Evrope, kakor tudi dobil lepe koncesije v Mandžuriji, ves otok Sahalin in japonske Kurile. Večina vsi odrezani kraji in dežele so bile nekoč, pred 30 in manj leti sicer del carske Rusije.

V Moskvi pravijo, da so s to ekspanzijo le vzpostavili stare ruske meje v Evropi, in sicer ne iz kakšnih "imperialističnih" nagibov, marveč radi "varnosti" in "obrambnih" potreb. Vsem priključnim pokrajinam in ljudem so dali iste pravice in dolžnosti kot jih imajo ostali ruski narodi, torej tukaj ni govora o kakšnem imperializmu. Imperialistične so le zapadne sile, ne pa Sovjetska unija. O tem so Rusi globoko prepričani.

Ker je naš državni podtajnik Acheson nedavno ožigosal to rusko politiko kot "agresivno ekspanzijo," je v Moskvi dregnil v srbeno gnezdo in nekaj dni pozneje je že romal sovjetski protest v Washington. Tudi ruski tisk ni o tem molčal, marveč je začel delati to, kar dela ameriški tisk—z malim medvojnimi presledkom, ko smo bili vsi skupaj "tovariši"—že skoraj 30 let, posebno pa zadnjih par let, ko dan za dnevom zliga gnojnic in hujša proti Rusiji. "Mi" seveda lahko delamo, kar hočemo, kajti prvič smo angeljsko čisti v primeri s sovjetizmom in komunizmom, drugič pa imamo "svobodno tisko," s čimer se Rusi ne morejo ponašati. In zato lahko zlivamo tudi najbolj fantastične pomije na naše bivše "demokrate" in "tovariše." Nič ne more ustaviti in nikomur nismo odgovorni. Saj lahko udrihomo tudi po naši lastni volji, v Rusiji pa tega ne morejo. Tam smejo kovači javnega mnenja pisati le to, kar jim narekuje totalitarna vlada. In zato je tudi ruska vlada odgovorna za vsako propagando proti "nam"—proti Ameriki in zapadnemu svetu. Po izjavi nekega ameriškega žurnalista v Moskvi (imena se slučajno ne spominjam) ni ruska propaganda proti "zapadnim imperialistom" sicer niti ena tretjina tako obsejna in strupena kot jo bruha "svobodni tisk" v tej deželi proti Rusiji. Ampak to ne šteje. S svoje strani lahko delamo, kar hočemo, odločno pa odklanjamo šilo za ognjo z nasprotne strani.

Kar mi pri vsem tem ne odobravamo, je igranje moralista, pa naj bo na "naši" ali drugi strani. Dejstvo je, da govori ne preveč prijateljska propaganda na obeh straneh, kar je v dobi imperialistične "power politics" in idejnih konfliktov neizbežno. Nam je znano, da na primer antihitlerska propaganda v tej deželi ni bila niti desetino tako strupena in "svobodna" kot je proti Sovjetski Rusiji ali proti Titovi Jugoslaviji. Na drugi strani pa nam je znano, da je ost sovjetske in "Titove" propagande obrnjena proti fašizmu in proti zapadni reakciji.

Ze precej mesecev prebiramo tudi starokrajski tisk, ki je več ali manj podoben ruskemu tisku, toda do danes še nismo opazili, da bi ta tisk tako "svobodno" in zlobno in strupeno udrihal po Zapadu, izrecno po Ameriki kot na primer udriha ameriško časopisje po "Titovi" Jugoslaviji in Sovjetski Rusiji. Tam seveda kažejo na dvoobrazno "zapadno demokracijo" in ji zvijajo rep ter pravijo, da odklanjajo tako "demokracijo" kot jo na primer prakticira zavzevalna okupacijska oblast na "svobodnem" tržaškem ozemlju, ali pa v Avstriji in Nemčiji, kjer daje azil in zaščito tudi ubeglim ostankom fašizma in nacifašističnim kolaboratorjem. Tudi pravijo, da jim ni za tako "demokracijo" kot so jo na primer deležni ameriški zamorci; ki so povsod, posebno pa na jugu podvrženi največji rasni diskriminaciji in zapostavljanju.—Prav zadnje dni so v Byrnesovi South Carolini linčali zopet nekega zamorca.

Z drugo besedo: ta propaganda z "nasprotne" strani je naperjena proti velikim socialnim zlom, na katerih bolega stara kapitalistična civilizacija, katere se v veliki meri po krivici odeva v plaše demokracije. Na drugi strani pa propaganda v tej deželi čisto nič ne izbira med resnico in lažjo, med dejstvi in potvorbami, marveč se poslužuje vseh sredstev, tudi največjih fabrikacij in z njimi zastruplja ameriško ljudstvo proti Vzhodu, kjer v velikih bolečinah vstaja nova človeška družba, novi socialni sistemi, o katerih si danes še ni mogoče ustvariti točne sodbe; slednje niti o Rusiji ne, še toliko manj pa o novih ljudskih državah, ki vstajajo v vzhodni Evropi in na Balkanu.

Toda če bi bili mi na Molotovem mestu, bi pri ameriškem državnem departmentu ne vložili nobenega protesta proti prej omenjenim besedam, katere je izrekel podtajnik Acheson pred kongresnim odsekom, pred katerim reakcija deval iz kože Davida Lillenthala. Nam se zdi, da bo povojno politiko Sovjetske unije tudi bodoči zgodovinar označil za "agresivno ekspanzijo," dasi morda

Novice iz metropole

Cleveland, O. — Najprvo naj omenim nekaj novic, ki so in niso več novice. Pred nekaj tedni je clevelandsko časopisje dvignilo precej prahu proti bivšemu guvernerju Franku Lauschetu, češ, da so njegovi pomočniki nepostavno izdajali licence za točenje opojnih pijač. Obdolžitve so letele na vse strani. John Lokar, bivši tajnik guvernerja Lauscheta, je celo zagrozil, da bo tožil časopis Cleveland Press. Sicer pa so taki politični škandali že stara stvar. Kadar pridejo republikanci h koritu, pridno mečejo blato na demokrate, kadar pa demokrate dobe v roke administracijo, pa vrnejo mlo za drago. Pod današnjim sistemom skoraj ne more biti drugače, zato pa bo vladala korupcija raznih političnih mašin toliko časa, dokler ne bo delavstvo ustanovilo svoje stranke.

V "svetovnem" časopisu A. D. pa smo čitali druge vrste obtožb, namreč proti glavnim odbornikom Slovenske ženske zveze. Prizadete so častna predsednica Mary Prislund, glavna predsednica in urednica Albina Novak in glavna tajnica Josephine Erjavec. Članice te organizacije, katere sledijo liniji A. D., trdijo, da omenjene tri glavne odbornice niso zadosti lojalne organizaciji, zato so sklicale shod in sprejele proti njim resolucijo, ki se glasi kot ultimatum. Podpisale so ga štiri ali pet odbornic podružnice 26 SZZ, toda za njimi faktično stoji gospodje v talarjih.

Ker zgoraj omenjene glavne odbornice nočejo več tako plesati kot žele gospodje v talarjih, so silno jezni in ščujoje članstvo te katoliške organizacije proti glavnim odbornikom. Sicer pa ti gospodje vodijo boj proti vsakemu, ki noče ukrihati hrbta pred njimi. Penijo se od svete jeze, bruha oganj in žveplo na vse strani, zlasti pa na organizacijo SANS, novo Jugoslavijo in Sovjetsko unijo.

Gospodom v talarjih pridno pomaga Ameriška Domovina. V njej čitate strašno repenčenje dan za dnevom, teden za tednom. Samo strupeno blatenje, potvarjanje resnice in jezuitiko zavijanje. In kako v tem listu jočejo nad usodo ubogih "beguncev", nad izdajalci in vojnimi zločinci, ki so pobegnili na Koroško, v Avstrijo in Rim. Posebno pa prelivajo solze za ljubljanskim škofom Rožmanom, kajti on je v njih očeh mučenik in svetnik. Vodiška Johana je ničla v primeri z njim!

Glavnim odbornikom SZZ bi svetloval, da se držijo svojega poštenega stališča. Zadnja konvencija vas je ponovno izvolila za večino, zato ste odgovorne samo članstvu SZZ, ne pa gospodom v talarjih. Konvencija je dala še posebno zaupnico Albini Novak, katere je bila izvoljena ponovno za urednico glasila Zarje, za eno pa za glavno predsednico.

Te glavne odbornice imajo strupene sovražnice večinoma v Clevelandu, kajti te ščujoje za kulismi Kristusovi namestniki in časopis A. D. Ti tiči se bojiijo komunizma, kajti dobro vedo, če bi zavladal komunizem po svetu, bo odklenkalo vsem tistim, ki ljudi strajajo s hudičem. Seve, za njih fašizem ni bil nevaren, zato so ga mnogi črnosuknjeji celo podpirali, Franco v Španiji pa jim je bil naravnost dobrodošel. Nikdar niso resno kritizirali fašiste in naciste, ko so pobijali jugoslovanski narod, posebno pa še naše brate in sestre v Julijski krajini. Tudi v cerkvah niso pustili našemu narodu moliti Boga v svojem jeziku in fašisti so z orožjem strahovali uboge vernike, toda papež ni nikdar protestiral proti temu.

Prizadete glavne odbornice SZZ se naj ne ustrašijo takih božjih namestnikov, ki jim je politika bolj pri srcu kot pa ve-

ne z "imperializmom." Dejstvo je, ako bi Rusija ne bila "agresivno ekspanzivna," bi danes tudi po vsem Balkanu in vzhodni Evropi vladale slične razmere in politične sile kot vladajo na Grškem, v Italiji in še kje drugje. V tem primeru bi se danes Evropa nahajala še v večjem kaosu in tudi fašizem bi imel dobro priliko, da se zopet dvigne na noge. Tako pa mu je sovjetska "agresivna ekspanzija" vsaj omostran "železnega zastorja" strla glavo.

Levi na sliki je Harold E. Stassen, potencialen predsedniški kandidat, na desni pa senator Robert A. Taft, ki skuša osekubiti Wagnerjev delavski zakon. Četudi se ne strinjata glede nekaterih točk tega zakona, cilj obeh je, da se ošibi Wagnerjev zakon in da se da več moči velekapitalu.

ra in molitev. Ako hočete živeti v katoliškem duhu, živite lahko brez njih, ki se po krivici imenujejo Kristusove namestnike. Sedaj gozdi nekatere žlance, ki so pod vplivom omenjenih gospodov, da bodo odstopile in ustanovile svojo organizacijo. Kar naj odstopijo, se boste saj iznebile lutk.

Zadnjič sem vabil občinstvo na plesno veselico Slovenske čitalnice SDD, ki se je vršila 2. feb. Priredba se je prav lepo obnesla. Prišlo je toliko plesalcev, da jih nismo skoraj imeli kam djati. Vse je rajalo, plesalo in pilo. Vsem najlepša hvala, ki so pripomogli do tako lepega uspeha!

Anton Jankovič.

Vabilo na važno konferenco

Pittsburgh, Pa.—Pred par tedni sem poročal, da se bo vršila velika in važna konferenca Ameriškega slovenskega kongresa za okrožje zapadne Pennsylvanije, in sicer v nedeljo, dne 23. februarja, v Fort Pitt hotelu, 10th st. & Penn ave., Pittsburgh, Pa. Konferenca se prične točno ob 10. uri zjutraj in bo trajala ves dan, kajti dnevni red je važen in obširen. Podano bo tudi poročilo iz Jugoslavije, namreč iz Veselovskega kongresa iz Belgrada, o obisku Zagreba, Ljubljane, Bleda itd.

Po vseh znakih in poročilih, ki prihajajo v urad American Slav Congress (1005 Berger Bldg., Pittsburgh 19, Pa.), se da sklepati, da bo na konferenci najmanj 500 pravomočnih delegatov in delegatkin, predstavljajoč raznovrstne organizacije in mišljenja. To lepo število se bo prav gotovo odzvalo klicu, ker čutijo, da je v tako kritičnem času treba nekaj narediti, da je ta nekaj mogoče narediti, ako delujemo skupaj kot Amerikanci in složni Slovani.

Zapadna Pennsylvanija, t. j. Pittsburgh in okolica, je bila zibelka marsikateri zdravi slovenski ideji in akciji. Prepričan sem, da bo tudi ta konferenca zapisana v zgodovini z zlatimi črkami, ako bomo izpolnili samo polovico tega, česar smo sposobni storiti v obrambo ameriške svobode.

Vaš razsoden in poučen Slovan čuti, da je dolžan čuvati dragoceno svobodo, katero smo uživali v Ameriki od revolucije l. 1776 pa do danes, kjer smo lahko čitali časopise in knjige v materinem jeziku, enakopravni državljani in nedržavljeni, tuje-rodci in domačini in kot taki smo zelo obogateli Združene države, da so danes svetovna sila, da so bile tekom protifašistične vojne "arzenal demokracije".

Konferenci bo predloženo več važnih akcij v odobritev. Napadi na organizirano in neorganizirano delavstvo, na liberalno in

progresivno misleče osebe in grupe, na naše liste in organizacije, proti katerim je naperjen v kongresu že do danes 212 zakonskih osnutkov, bodo dobili odgovor, katerega zaslužijo. Slovincem ni treba na široko razlagati, da bi ti zakoni, ako bi bili sprejeti v kongresu, prinesli fašizem in dobo nezasišane persekucije tujerodcev in vseh barv liberalcev.

Na konferenco so vabljeni vsi, ki se zanimajo za stvari, ki se dogajajo med Slovani, ki so postali danes zelo važen faktor. Slišali bodo nekaj izvanrednih poročil in priporočil za vse poštene in odkritosrčne Slovence-Amerikance, ki ljubijo novo domovino.

George Witkowski.

Išče sorodnike

Buile, Mont.—Prejel sem pismo od mojega sorodnika Jožeta Molka iz Slamnate vasi, št. 7, pri Metliki. On išče svojega strica, oziroma družino. Molek, toda v pismu ne omenja prvega imena. Znano mi je, da ima v Ameriki več sorodnikov, med njimi tudi Ivana Molka, bivšega urednika Prosvete.

Priloženo pošiljam tudi sliko mojega sina, ki je bil birmanski boter svojemu sorodniku. S te slike lahko razvidite, da vero v stari domovini ne preganjajo, kakor čitamo v nekaterih nazadnjaških časopisih.

Torej čemu točiti toliko krodilskih solz o preganjanju vere v novi Jugoslaviji? Partizani se niso borili za vero ali proti njej, ampak za svobodno teptanega ljudstva. Naj omenim, da je mlajši na sliki sin od sestre Antona in Lojzeta Klemenčiča.

Pismo sorodnika Jožeta Molka pa se glasi v izčrpu:

"Dragi boter!—Rad bi Vam pisal o vsem, kar se je dogajalo zadnja leta tu, toda napisati bi moral debelo knjigo, da bi vse pojasnil. Mi smo sicer zdravi, toda vojna nas je zelo prizadela. Jaz sem bil v vojni in internaciji skoraj sedem let, od leta 1939 do 1946, mama in sestra pa sta doma sami garali, če pa sta kaj pridela, so prišli vojaki in malone vse pobrali. Pošiljali sta tudi pakete v internacijo, toda sem jih le malo prejel, ker so se pogubili po italijanskih uprjavah.

Kakor sem že rekel, bil sem v vojni in internaciji skoraj sedem let in prestal mnoga gorja. Nekaj časa sem bil v partizanih kot borec, potem pa sem bil z ameriško mislijo, katere je bila v naši vojski. Bili so sami ameriški ofi-

cirji, katere sem spremljal. Bili so zelo domači in demokratični z nami.

Ko sem bil v brigadi, smo imeli skoraj vsak dan hude boje z Nemci in domačimi nasprotniki. Najhujše boje pa smo imeli po Suhi krajini, posebno v okolici Žužemberka. Bitke so bile na dnevnem redu. Prav tako kot v vojni, ali pa še huje, se mi je godilo v internaciji na otoku Rabu. Tam nas je bilo okrog 12.000, med nami tudi ženske in otroci. Hrane je bilo komaj za tisoč oseb, zato je razumljivo, zakaj so interniranci umirali v tako velikem številu. Včasih jih je pomrlo dnevno 80 do 100. Gorja se ne da popisati.

Tako sem preživel zadnja leta, ko sem se pa vrnil domov ves izmučen in bolan, da se gospodarsko rehabilitira, da pride sape in si ustvari vsaj skromno eksistenco. Tega se prav dobro zavedajo danes italijanski socialisti, hočem reči levičarski socialisti, in komunisti. Toda Američani in Angleži, še posebno katoliška cerkev, se silno trudijo, da preprečijo vsak poskus zblizanja Italije s slovenskimi državami, ter trošijo milijone dolarjev, da jo rešijo pogubljenj pred "rdečim vragom".

Vsi milijoni, pa naj jih prinese iz Amerike v Italijo de Gasperi, ali pa kardinal Spellman, so kot kapljica v morje in ne bodo rešili Italije pred slovenskim rdečim karji, kajti fakt je, da slovenske države, oziroma vzhodna Evropa lahko izvele Italijo iz ekonomske anarhije, ne pa za padne evropske države in Ameriko. Tega se dobro zaveda tudi tisto italijansko ljudstvo, ki ima kaj vprogleda v ves položaj. Včasih, vseskozi do zadnje italijanske kapitulacije, so iskali Italijani rešitve svojega gospodarskega položaja iz imperializma na račun Slovanov, danes pa pametni Italijani uvidevajo, da je tega konec in so prenehali sanjati, kako se bodo zastopali redili na slovenski zemlji, zaeno pa spoznajo, da je njih rešitev le v prijateljskem sodelovanju s Slovani. Tako bi človek lahko sodil po teždi zadnjih volitev v Italijo.

Če pride do zblizanja Italija in Slovanov, če se "preseli" Italija v sovjetsko sfero vpliva, kakor danes pravimo, potem se bo pričela tudi majati skala sv. Petra. Sicer pa je papež že danes precej nervozen in se bo morda preselil v Ameriko. Po izjavi poznanege monsignorja Fultona J. Sheena se razmere za katoliško cerkev z vsakim dnem v slabšo po vsej Evropi vsled tega v Vatikanu mislijo na selitev... Kam se naj bi papež preselil kot v Ameriko, ki je danes azil reakcije?

Če bi res prišlo do tega, potem bi videli ni tisoče kleeplazev, ki bi mu poljubljali rob oblacija in ga prisrčno sprejeli v svojo sredo. Napredni Italijani ne bi jokali po njemu, prav tako ne napredni Slovani, kajti ravno papež in drugi reakcionarji so krivi, da ni prišlo do pravičnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo glede Trsta, Gorice in drugih krajev, ne pa Stalin in Tito, kot bi nam radi natrobili slovenski klerikalci in pisuni pri Ameriški Domovini.

Nekaj proti kralju, sedaj za kralja

Nekateri ljudje se spreminjajo v svojem mišljenju kot čikaško vreme. Mnogo let so vodili boj proti kralju in propagirali ljudsko republiko, ko pa je bila proglašena Jugoslavija za ljudsko republiko, so pa udarili z loparjem po njej in danes bi rajši videli kralja na tronu kot pa ljudskega predsednika.

Stara bolezen liberalcev

Liberalci, progresivci in vsakojaki socialisti imajo sicer dobre namene, toda neprestano uganjajo dlakocepstvo in drug drugga učijo, kaj so progresivni principi in kaj ne, reakcija pa žanje na račun njihove razdrojenosti.

Prvi odmev za počastitev Krist-novega 80. rojstnega dne

Pred kratkim sem napisal članek in opozoril, da ne smemo mimo Kristanovega rojstnega dne. Dne 15. aprila bo namreč naš veliki pobornik za malega človeka star 80 let. Prvi odmev na moj članek je prišel od tajnice podružnice št. 1 SANSa Ka-

(Dalje na 3. strani)

Frances Zakovšek, tajnica.

Rdeči križ.

Zabava društva 14 SNPJ

Waukegan, Ill.—Apelirani na članstvo društva 14 SNPJ, da se v velikem številu udeležijo zabave v soboto zvečer, 22. februarja, v spodnjih prostorih Slovenskega narodnega doma.

Cim lepša bo udeležba, tem bolj se bo opomogla društvena blagajna in članstvo se bo s tem izognilo izrednega asesmenta. Torej na gotovo svidenje!

80. rojstnega dne

Časovni komentarji

Milan Medvešek

Papež se bo morda preselil...

V Italiji položaj ni najboljši...

Vsi milijoni, pa naj jih prinese...

Razgledi po stari domovini

Od našega dopisnika iz Ljubljane

TUJI GLASOVI O NOVI, PREROJENI JUGOSLAVIJI

Predsednik poljskega
Narodnega sveta dr.
Vaclav Barczikovsky

je izjavil ob priliki odhoda iz
naše države:

Bil sem prvi v Jugoslaviji.
Vaša dežela in ljudje so me očarali. Bil sem tudi na Hrvaškem in v Sloveniji. Povsod so nas poljske delegacije za veseljavni kongres sprejeli tako prijazno in prijateljsko, da odhajamo navdušeni in prepričani, da bo naša bratska zveza čedalje močnejša. Pogosto sem govoril, da si morajo jugoslovanski kmetje, delavci in intelektualci dopisovati z nami. Poslali vam bomo tisoče naslovov, vi pa nam, in vaši in naši državljani naj dobijo priložnost, da se pismo med seboj spoznajo.

Osebo sem prepričan, da veseljavni kongres utira pot organizaciji Združenih narodov. Potrebno je, da se vsi narodi zblizajo tako gospodarsko kot organizacijsko, kakor so se zblizili slovanski narodi. Nas zblizuje ne le jezik in običaji, temveč tudi naša državna ureditev.

VODITELJ ČEHO-SLOVAŠKE DELEGACIJE DR.
ZDENEK NEJEDLY

je izjavil pred svojim odhodom v domovino:

Vse prebivalstvo Jugoslavije je tesno sodelovalo z nami na veseljavnem kongresu. To ni bil izoliran kongres učenih in izbranih delegatov, temveč prava splošna ljudska proslava. Na vsaj poti iz Beograda skozi Zagreb in Ljubljano so se zbirale množice ljudi ter so nas dolgo čakale kljub mrazu. Na vseh postajah smo priredili mitinge. Najlepše pa je bilo, da smo videli celo povsod največ mladine. Jugoslovanska mladina je stopila v svetovno zgodovino—vse svet govori o nji kot o najboljši mladini človeštva. Da je to res, smo se sami prepričali. Tu sem bil pred dvema mesecema ter sem spoznal, kako je jugoslovanska mladina politično zavedna in koliko vneme je v nji. Sprevidel sem, da niso bili le čehoslovski delegati, temveč tudi delegati vseh drugih slovanskih narodov navdušeni nad tem, kar so videli v Jugoslaviji.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslovanska vlada je objavila zahteve po priključitvi slovenske Koroške in slovenskih delov Štajerske

Velika bitka za naše koroške rojake se je pričela s predajo spomenice, ki jo je predložila jugoslovanska vlada namestnikom zunanjih ministrov na londonski konferenci.

Svoje zahteve do Avstrije opiramo na zgodovinska, nacionalna, gospodarska in zemljepisna dejstva ter na prispevek narodov Jugoslavije k boju proti germanskim fašističnim napadalcem.

V smislu moskovske deklaracije o izpostavitvi samostojne demokratične Avstrije ter odgovornosti Avstrije za udeležbo v boju na strani hitlerjevskih vodij, je bilo treba ugotoviti, da je bila Avstrija tista država, ki je prva pohotela, da se je pridruži Mussolinijevemu bloku, ki je ogrožal neodvisnost narodov vzhodne Evrope, zlasti pa obkoljevanje Jugoslavije. Še pred takozvanim Anschlussom so Avstrije izdelali načrte za okupiranje in germaniziranje jugoslovanskih pokrajin. Izolali so celo kade za okupacijske službe ter organizirali peto kolono zoper našo državo. Celotno v "znanih" so si izmislili na univerzi v Gradcu teorijo o "pravi Nemci", da germanizirajo jugoslovanske dežele ter zlasti, da v nacionalnemu pogledu uničijo slovanski narod.

V drugi svetovni vojni se je Avstrija izkazala kot najaktiv-

nejši izvajalec nemške napadalnosti.

Kar se tiče velikih akcij nemškega barbarizma pri bombardiranju Beograda v prvih dneh napada leta 1941, pokolja 7.000 oseb v Kragujevcu 22. oktobra 1941, pri ubijanju partizanov in pristašev narodno-osvobodilnega gibanja, pri množičnem preseljevanju Slovencev — preko 80.000 oseb — in pri ostali množični germanizaciji ostalega prebivalstva ter gospodarskem ropanju so povsod sodelovali in imeli vodstvo avstrijski fašisti.

Jugoslovanska komisija za ugotavljanje vojnih zločinov in zločinov je doslej zbrala podatke o ugotovljenih nemških vojnih zločinih, med katerimi je 2062 Avstrijcev od celokupnih 4433 Nemcev.

Tako nam je ostal dokaz, da je Avstrija tesno sodelovala v uničevanju jugoslovanskih narodov, posebno Slovencev in je ostala odgovorna za vse zločine, ki so jih med leti 1941-1945 povzročili med našim prebivalstvom avstrijski nacisti. Od svoje germanizacijske smeri pa Avstrija ni odstopila niti po prvi svetovni vojni in je skozi svojo dobo zavestno izvajala vlogo predhodnice nemške ekspanzije proti jugovzhodu.

V smislu nacionalnih, zgodovinskih, gospodarskih in geografskih dejstev je zahtevala jugoslovanska vlada v svoji spomenici, da se slovenska Koroška in površini 2470 kv. kilometrov in 180.000 prebivalci, obmejni slovenski deli Štajerske v površini 130 kv. kilometrov in 10.000 prebivalci priključijo Jugoslaviji.

Obenem je potrebno, da se prepreči nadaljevanje pangermanskih tradicij s strani Avstrije zlasti v pogledu gradnjaških Hrvatov, ki morajo dobiti za jamčeno pravico ali pa naj se to vprašanje reši z izmenjavo z obojestransko manjšino, ki bi v smislu nove razmejitve prišla pod Jugoslavijo.

Vprašanje osvoboditve slovenske Koroške in slovenskih obmejnih predelov na Štajerskem ter njihove priključitve k Jugoslaviji, kakor tudi vprašanje učinkovite zaštite gradnjaških Hrvatov, ki morajo dobiti za jamčeno pravico ali pa naj se to vprašanje reši z izmenjavo z obojestransko manjšino, ki bi v smislu nove razmejitve prišla pod Jugoslavijo.

Koroški Slovenci upravičeno terjajo svojo svobodo. Jugoslovanska delegacija na londonski konferenci namestnikom ministrov za zunanje zadeve vodi dr. Jože Vilfan, polno močeni minister. 24. januarja je dr. Vilfan podal v Londonu obdobje, da morajo pogoji bodoče mirovne pogodbe z Avstrijo preprečiti nadaljevanje pangermanskih tradicij.

V preteklem tednu so sprejeli ustave ustavodajne skupščine L. R. Slovenije, Srbije in Macedonije

Po temeljitih diskuzijah v ustavodajnih ljudskih skupščinah v Sloveniji, Srbiji in Macedoniji, so bile sprejete ob živahnem sodelovanju delovnega ljudstva prve republike ustave po osnovnih načelih zvezne jugoslovanske ustave iz leta 1945. Posamezne republike so tako dobile svoje temeljne zakone, iz katerih bi izvirala vsa zakonodaja posamezne ljudske republike.

"Pripravljeni smo podpreti razvoj Trsta!"

Čeprav smatramo teritorialno vprašanje svobodnega ozemlja Trsta za odprto vprašanje, je naša vlada privolila v ustanovitvi svobodnega ozemlja Trsta

in v izmenjavo dobrin s Trstom kot ekonomskim središčem pod ugodnimi političnimi in ekonomskimi okoliščinami. Jugoslovanska vlada je pripravljena podpreti razvoj Trsta s surovinami in živili.

Ze od prvega dne osvoboditve Trsta po jugoslovanski armadi leta 1945 so se naše oblasti prizadevale za čim večje zaposlenje tržaškega delavstva ter za čim večjo storilnost tržaške industrije.

Nadomestilo, ki bi ga dajal Jugoslaviji Trst za hrano in surovine, bi bilo v industrijskih proizvodih. Imamo točno izdelana situacijska poročila o zmogljivosti tržaške industrije ter koncepte prehrane tržaškega prebivalstva. Jugoslavija bi lahko krila 88% ali za 10 milijard lir živila, s čimer bi bilo stanje prehrane v Trstu preskrbljeno. V potrebah surovin tržaški industriji je tu postavka 12,5 milijard lir, od katerega zneska je naša država sposobna, da dobavlja 42% te količine.

Zmogljivost tržaške industrije znaša letno 21 milijard lir, od tega bi naša država lahko odkupila 60% celotne tržaške proizvodnje, odnosno za nad 12,5 milijard lir.

Brezposelnost v Trstu stalno narašča. Število brezposelnih v mesecu januarju je preseglo 35.000. Ako bi se Trst tesno povezal na našo državo, bi brezposelnost prenehala, saj bi bila naša država v stanju biti glavni dobavitelj za les, premog, elektriko, gradbeni material, krmo, tobaka itd.

Mi bi tako postali glavni dobavitelj ter glavni kupec Trsta. Komisija za proučevanje finančnega položaja svobodnega mesta Trsta, ki jo je poslal v Trst svet ministrov za zunanje zadeve, proučuje v teh dneh možnosti trgovinske izmenjave med Trstom in Jugoslavijo. Jugoslovanski delegat dr. Bartoš Milan je v svojem expospeju navedel, da bi mogla Jugoslavija dobavljati letno Trstu blaga za 18 milijard lir, odkupila pa bi letno za približno 14 in pol milijardo lir.

Delo ljudske skupščine v Ptuj

Ptujski okraj je v pretežni veščini kmetijskega značaja in zato posvečajo krajevni ljudski odbori vso pozornost agrarnim problemom. Okraj je pridelal v letu 1946 nad 1280 vagonov jabolk, od katerih je šlo preko 300 vagonov v inozemstvo. Za sadje je bilo izkupička 35 milijonov dinarjev. Odkupljenih je bilo tudi 400 vagonov vina v Ptuj in Ormožu, 300 vagonov pa je je pripravljenih za izvoz.

Za pospeševanje živinoreje je bila ustanovljena živinska ambulanta ter bolnišnica v Ptuj. Za dvig gozdarstva je bilo vzgojenih 70.000 sadik, s katerimi bodo posajene letos spomladi goščave.

Okrajna skupščina je odobrila tudi nižjo vinogradniško in sadjarsko šolo v Podlehniku ter gospodarski tečaj v Dornavi ter Zavrču.

Zadruge so se lepo razvile v ptujskem okraju, zlasti so imele lepe uspehe v vinogradniški zadruzi. Sadjarska obdelovalna zadruga v Osojniku je največja zadruga te vrste v Jugoslaviji in ima s plantarnim gospodarstvom najlepše perspektive v bodočnosti. V živinorejskih zadruzah je večletnih 1700 živinorejcev. Konzumne zadruge so zajele preko 50 odstotkov prebivalstva.

V krompirjevem odkupu pa se okraj ni dobro izkazal, ker so posamezni ljudski odborniki sabotirali oddajo. Te špekulante na račun skupnosti in delovnega človeka so doobra razkrinkali.

Ljudski poslanec za okraj Ptuj Juranič je poročal o petletnem gospodarskem načrtu, v katerega je vključen tudi ptujski okraj. Letos bo v teku pomladi 2000 delavcev pričelo izgrajevati veliko tovarno aluminija v Strnišču pri Ptuj, ki bo ena največjih tovarnih v Sloveniji in bo zaposlevala 25 do 30 tisoč delavcev.

Casovni komentarji

(Nadaljevanje s 2. strani.)

therine Kraiz, ki mi je sporočila, da je njihova podružnica pripravljena v vsakem oziru sodelovati, da se dostojno proslavi to pomembno obletnico.

John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMW (levo) in William Green, predsednik ADF, pri obedi v Miami, Fla., kjer je aborovala eksakutiva ADF. Lewis in Green sta konferirala o bodoči strategiji rudarske unije in drugih sorodnih vprašanjih. Green je dejal reporterjem, da njemu ni ničesar znanega, da se bi on umaknil od predsedniške federacije v prilog Lewisu.

Mraz stiska Anglijo

London. — ONA — Na Angleškem je nastopil tretji teden velikega mraza. Britanci, do kože premraženi, govorijo le še o snegu, ki neprestano naletava. Ministrstvo za gorivo je bilo prisiljeno, da izda izredno stroge odredbe za štednjo s premogom, in radi tega tudi z električnim tokom, tako da je mnogo tovarn moralo prekiniti obrat. Vsa podjetja, ki uporabljajo premog, električni tok ali plin, so morala z izjemo najbolj bistveno potrebnih zapreti svoja vrata.

Časopisje še izhaja, toda gošline in restavracije so z znatnem številu že zaprte. Celo angleški radio je ustavil nekatere svojih oddaj. Cenijo, da je preko tri milijone oseb ogroženih od začasne prisilne nezaposlenosti.

Življenje na Angleškem je postalo zelo neobičajno. London, pokrit z debelim sneženim plaščem, je videti ves predugačen — ko da je bil prenešen v zasneženo rusko pokrajino. Slika je neobičajno lepa, toda stvarnost je skrajno neprijetna za stare in najmlajše, katerim je ta najhujši mraz, kar jih pomeni Velika Britanija, v veliko breme.

Iz neke osamljene vasice je prispela brzojavka: "Stradamo, pošljite nam kruha". V nekaterih krajih so morali poslati nujno živilo, in sicer s padali, ker drugih prevoznih sredstev ni bilo na razpolago. V hribovitih krajih nastajajo plazovi. V neki dolini je sneg pokrtil čredo 1.200 ovac. Iz vseh strani prihajajo

vesti o velikih nevarnostih in o neštetihih smrtnih nesrečah.

V londonskih uradih, kjer delajo na mogoče ustavi, delajo mnogi pri luči starokopitnih svečk. Toda zaloge so kmalu pošle.

O ruskih načrtih za mir z Nemčijo

Berlin. — ONA. — V tukajšnjih mednarodnih krogih je mnogo ugibanja o tem, kaj bodo Rusi predlagali za mir z Nemčijo. V splošnem prevladuje prepričanje, da bo Sovjetska unija zahtevala čim brzo ustanovitev nemške centralne vlade in obenem dalekosežno zmanjšanje okupacijskih armad.

Na podlagi teh govorice bi za sedbene čete Nemčijo skoro popolnoma zapustile z izjemo nekaterih posadk v večjih mestih, kot na primer ruske garnizije v Lipskem, ameriške v Frankfurtu i. t. d. Nakaj več učinkovite zavezniške kontrole naj bi ostalo v industrijskih okrajih. V Porurju na primer naj bi poslovala zavezniška gospodarska komisija, v kateri bi imeli svoje predstavnike tudi Rusi.

V pogledu nemške vlade, trde te govorice, da namerava Sovjetska unija predložiti načrte, ki ne bodo posebno oddaljeni od ameriških, namreč, da bi se ustanovilo 12 do 15 različnih nemških avtonomnih držav, ki bi bile podrejene centralni nemški vladi. Na ta način namerava ruski načrt odbiti naslov "federalne vlade", ki zveni neprijetno.

IZ URADA Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3035 W. 26th Street, Chicago, Ill.

PRISPEVKI V SKLAD OTROŠKE BOLNIŠNICE

SEZNAM ŠTEVILKA 15

Gotovina v skladu dne 31. decembra 1946	\$120.988.29
Prejeto v dobi od 1. do 31. januarja 1947:	
ILLINOIS: Joseph Valentinčič, Juliet	10.00
Podružnica št. 36 SANS, Waukegan: Jack Mosee \$5, preostanek prireditve za veterane \$15, skupaj	20.00
INDIANA: Podružnica št. 61 SANS, Indianapolis: Ena oseba darovala \$4 in ena \$1, skupaj	5.00
MINNESOTA: Slovenski narodni dom, Chisholm	100.00
Podružnica št. 6 SANS, Ely: Društvo North Eagle, Z.S.Z.	5.00
NEW YORK: Podružnica št. 7 SANS, Little Falls, Frank Petkovsek st.	10.00
OHO: Podružnica št. 10 SANS, Canton: Blaž in Josephine Odar \$6, ena oseba \$2 in dve po \$1	10.00
PODružnica št. 48 SANS, CLEVELAND	1,051.28
(Za upravni sklad SANSa je ta podružnica prispevala v januarju 1947 \$225.00)	
Podružnica št. 106 SANS, Euclid: Frank in Mary Ipavec \$20, po \$15 družito št. 450 SNPJ in Max Ozebek; po \$10: Leo Valencic in žena. Toledo, O., Anton Tomažič in žena, John Ušeničnik, Martin Plut, ter James Rotar in žena. Po \$5 John in Mary Yapel, Valentin Sinkovec, Antonia Svetek, Frank Tegel, Frank Cesen, John Mihalich in Gusti Zupancič, enajst darov po \$2, štiri po \$1, skupaj \$161.00. Preostanek prireditve 24. nov. 1946 \$329 (za SANSov upravni sklad \$50.) poslal Ahaci Prezelj, tajnik	500.00
PENNSYLVANIA: Podružnica št. 12 SANS, W. Aliquippa, prispevek razpuščenega samostojnega društva Sokol	25.00
John Medved, Forest City	10.00
WISCONSIN: Podružnica št. 56 SANS, Milwaukee: Central Committee of South Slavic Americans of Milwaukee Co., \$25, Helen Ambrozich in Mary Rodich izročili \$55.61, katere so darovali: Miners Club \$15.61, po \$10: mr. in Mrs. Smrekar ter Stefaniya Yernešek, po \$5 Frank Klopčič in žena, Frank Hiber in žena ter El. Yernaj in žena, dva darova po \$2 in eden po \$1, skupaj	80.61
RACON KRAJ: Podružnica št. 80 SANS, Denver, Colo.	120.40
Agnes Justin, Valley, Washington	30.00
Prispevek naročnikov Glasu Naroda, N. Y., Andy Gerber, Kinzua, Pa., \$5, ena oseba darovala \$3, skupaj	8.00
En dar v znesku manj kot \$5	2.00
Obresti	267.00
Gotovina v skladu 31. januarja 1947	\$123.248.08
Obiljubljena vsota (Pledges)	33,000.00
Skupaj	\$156,248.08

MIRKO G. KUHEL, tajnik SANSa.

VPRAŠANJE SLOVENSKE KOROŠKE

III.

(Tretji del članka o koroškem vprašanju prihaja naravnost iz Ljubljane in ker se v njem razpravlja o zadevnem vprašanju direktno iz vidika Slovencev v Jugoslaviji, sem ga vključil kot del razprave o pripadnosti slovenske zemlje, ki si jo Avstrija lasti za svojo, ki pa je po našem mišljenju, po njeni narodnosti, njeni kulturi in njeni samozavesti — krni voda — skupni del Združene Slovenije, katera mora kot celota pripadati le Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. —Mirko G. Kuhel.)

Koroško vprašanje zopet trka na vrata. Trka vztrajno in neizprosmo. Moskovska konferenca, ki se prične 10. marca, bo v okviru odločitev glede Nemčije in Avstrije sklepala tudi o Koroški, o zahtevah, ki jih je sprožila Jugoslavija na podlagi tehničnih, upravičenih razlogov.

Na Koroškem živi 120.000 Slovencev. Krivični in pristranski popisi in ljudska štetja preteklosti ne morejo spremeniti tega stanja. Trdna volja koroških Slovencev in antifašistov za priključitev k Jugoslaviji še glasneje izpodbuja k pravični rešitvi koroškega vprašanja, k upoštevanju želja in volje prizadetega prebivalstva v smislu osnovnih načel Atlantske listine.

Toda koroško vprašanje ni samo vprašanje razmejitve, temveč je tudi tesno povezano z vrsto vprašanj, ki se nanašajo na potrebo borbe proti nameram nemškega imperializma. Koroško vprašanje predstavlja vprašanje samoodbrane, zavarovanja proti temu imperializmu, ki podtalno še zmerom tli in ki terja ravno zaradi tega skrajno, intenzivno budnost. V tem širšem okviru koroškega vprašanja je težiče aktualne stvarnosti, ki nam zopet približuje Koroško, sibelko slovenstva, žarišče prvega zbiranja slovenskih političnih, gospodarskih, družbenih in kulturnih sil.

Prokletstvo germanizacije

Nekateri, ki jim je tako všeč, zatrjujejo, da se je porodilo koroško vprašanje šele 1918. Ta misel izpuhteva iz glav znanih germanofilskih pismarjev. Stvarnost pa dokazuje, da je bilo postavljeno koroško vprašanje najkasneje leta 1848 v navalu tedanje borbe za demokracijo in na osnovi enakopravnosti med narodi. Toda ta gesla so se razblinila, slovensko koroško delovno ljudstvo se je znašlo pod jarmom brezobzirne germanizacije, v kleščah osvajačnega, krutega nemškega imperializma, ki je z vsjo silo tičal k Jadranskemu morju. Le tisti, ki ve, da ni noben del slovenskega naroda moral prestajati takšen pritisk, kakor koroški Slovenci, ki so kljub poplavi germanizacije vztrajali na prednjih postojankah slovenstva. Germanizatorske težnje so razpolagale na peklensko vročih koroških tleh z vsemi sredstvi gospodarskega, političnega in kulturnega prodiranja. V vse-nemškem duhu vzgojeno uradništvo je izvajalo sistematičen pritisk na slovensko delavstvo. Uradništvu so se pridružili nemški lastniki tovarov. Graščakom in veleposelnikom je bil pridržan pritisk na slovenskega kmeta in slovenskega bajtarja.

1918-38 — po starih tirih

Ob zlomu Avstro-Ogrske je bilo sproženo koroško vprašanje. Zdelo se je, da je za zmerom odklenalo nemškemu gospodarstvu nad podjarmljenimi narodi in da se bodo koroški Slovenci lahko združili z ostalimi Slovenci v Jugoslaviji. Toda prišlo je bridko razočaranje, ki ga je tudi koroškim Slovincem pripravila zapadna kapitalistična diplomacija. Neogibna posledica te politike je bil krivično zasnovani ter pristranski izvedeni plebiscit.

Saintgermanska Avstrija pomeni za koroške Slovence nadaljevanje germanizacije, nadaljevanje nasilja in brutalnih metod raznarodovanja. Nemška šola je bila že v Avstro-Ogrski najhujša potujčevalka, najbolj nevarno orodje v borbi proti slovenskemu življu. Slovenskim otrokom je bilo namreč v teh šolah pod telesno kaznijo prepovedano govoriti slovensko, kar je veljalo tudi za njihov razgovor med odmor. Prišlo je sicer leto 1848, da se mora vršiti pouk v osnovnih šolah v materinskih otrok. Toda zakon je ostal samo na papirju. Odredba glede uveljavljanja materinske v osnovnih šolah je bila upoštevana komaj

v približni polovici šol na področju slovenske Koroške. Ironija usode je, da so slovenske šole na Koroškem popolnoma izginile, čim je bila uvedena takozvana utrakvistična (dvojezična) šola. Zaman so slovski starši prosili za prevedbo utrakvističnih šol v slovenske. Zaman so bile neštete spomence slovenskih šolskih in občinskih zborov na Koroškem. Zaman so bile sodne odločbe državnega upravnega sodišča.

Ta smer šolske politike se je stopnjevala po plebiscitu 1920 v republiki Avstriji. Na papirju je bilo sicer še 76 utrakvističnih šol, toda stvarne določbe uredbe so se izvajale komaj na 7 šolah, drugod ni bilo o slovenščini ne duha, ne sluha. Toda kako bi se sploh moglo vršiti slovenski pouk, ko so koroški germanofili preganili po 1920 vse slovenske učitelje? Doživeli smo v naslednjih letih do 1930, da ni bilo na polovici utrakvističnih šol niti enega učitelja, ki bi znal slovensko. Kako bi se mogli koroški Slovenci okoristiti s takozvano kulturno avtonomijo, če so fanašični Nemci na Koroškem videli celo v uprizarjanju slovenskih iger in v nastopu slovenskih pevskih zborov iredentistične namere? Nestrpnost koroškega nemstva ni popustila niti ob sporazumu 1930 med predstavniki koroških Slovencev in koroških Nemcev. Nekateri pošteti Nemci (Veiter) so priznali, da so bile zahteve koroških Slovencev minimalne. Slepota koroških germanizatorjev je šla čez drn in strn po starih tirih stopnjevanja nadaljevanja germanizacijske politike, ki je priprava na Koroškem teren za bližajoči se vihar hitlerjevskega in nacifasističnega nasilja.

Pekel nacizma

V marcu 1938 je pripadla tudi Koroška ob nasilni priključitvi Avstrije Hitlerjevi Veliki Nemčiji. Novi položaj je pomenil združenje germanizacijskega nasilja koroških Nemcev z nacističnimi imperialističnimi ter "slovanizerskimi" stremljenji. Nacistično razpoloženje koroških Nemcev je bilo splošno razpoloženje. Prišlo se je najhujše gorje koroških Slovencev. Njihova pot je vodila strmo k vrhu Golgotе. Ze preje neznoznimi pritiski se je iz dneva v dan večal. Življenje koroških Slovencev je postalo brezupno. Nad zibelko slovenstva so se zgrnili temni, težki oblaki, ki so napovedovali hudo uro. Postavljeno je bilo vprašanje: Mar bo koroški slovenski rod vzdržal v divljanju krovoločne, pošastne kremplje nad njegovo glavo?

V času od priključitve Avstrije k Nemčiji pa do napada na Jugoslavijo so izgubili koroški Slovenci še tiste borbne pravice osnovnih narodnostnih pravic, kolikor so jih še imeli. Dvojezične članke dvojezične vrednosti so sežigali pred očmi zbeganih, preplašenih slovenskih koroških otrok. Latinsko so pogrnili iz šolski beril ter jo nadomestili z gotico. Po vaseh in naselbinah so se porajali od poletja 1938 otroški vrtili, katerih namen je bil pospešiti potek germanizacije otrok že v prvih letih. Če pomislimo, da je bilo pregnanih 400 slovenskih delavcev in obrtnikov, 25 duhovnikov in 130 laičnih izobražencev, potem se moramo vprašati, kakšen pogum je moral tičati v tistih, ki so še ostali in doživeli vdor nezasičeno nasilnega nacističnega režima v osrčje slovenske zgodovine.

(Konec prihodnjic.)

BRIHNA ŽIVAL

"Moj paček", je pripovedovala gospa Pina, "je zelo inteligenten. Vedno me uboga. Če mu rečem: Fifi, ali prideš sem ali ne, pride takoj sem ali pa ne."

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Povest o dolgem nosu

IVAN CANKAR

Bilo je v nedeljo; zelo pusto, deževno in zaprto jesensko jutro. Gazil sem blato po dolgočasni dolenski cesti, srečaval sem kmete, ki so prihajali v Ljubljano k maši, stare ženske, pisane oblečene dekleta; drugače pa je bila cesta tiha, izumrla, tako žalostna, kakor da bi se bila razlila moja duša po vsej pokrajini. Tam doli je dremal dolenski kolodvor, osamljen in čemer kakor samotna vaška ščacija Bog vedi kje tam v istrski pustinji. Ob drugi strani ceste je bila gostilnica; šel sem po kamenitih stopnjicah ter sem stopil v prazno izbo.

Sedel sem k oknu, da se mi je odpiral razgled doli na blato in luže, na vegaste kmečke vozove, na oškropljena, nerodno privzdignjena ženska krila in na železniški vlak, ki je prisopihal časih, zaspano stokajoč, in je bežal dalje pred tem zoprnim, tihim jesenskim dežjem in iz te pokrajine, neizmerno obupne, kakor večnost sama.

Prisla je ženska in mi je prinesla vina. Kmalu pa so se odprle duri in vstopil je gost, ki se je ozrl po izbi s plašnim, čemernim pogledom, ter je sedel v kot k drugemu oknu. Oblečen je bil v dolgo suknjo, ki mu je segala skoro do pete, okrogel, staromodni klubok je imel na glavi in ga ni snel, ko je vstopil, temveč pomaknil ga je še niže na obrvi; okoli vrata je imel prevezano kričečo pisano, malomarno zavozlano ovratnico, kakor jih nosijo umetniki v velikomestnih asilih za ljudi, ki nimajo krova. Izpod kluboka je gledal nos, kakršnega nisem videl še nikoli; čudno dolg je bil, malo rdeč, mehak, tako da bi se pač zazibal, če bi človek sunkoma okrenil glavo. Kmalu ko je vstopil, je vzel iz suknje robec ter ga je tiščal k nosu skoro neprestano; ozrl se je časih postrani name z nezadovoljnim, skoro očitačim pogledom. Pil je molče kakor jaz; ob oknu je škropilo in potrkavalo enakomerno, prikipiral je časih mimo kmečki voz in ob oknu je udarilo par debelih blatnih kapelj. Pokrajina je bila zmirom bolj pusta, nebo se je nižalo, vse je bilo sivo, brezbarvno; jutro samomorilcev in slovenskih umetnikov . . .

Takrat pa je sijalo sonce, takrat, ko je stopal mlad fant z veselimi koraki proti Latermanovemu drevoredu. Mlad in dolg fant je bil, nemarno oblečen; roke in noge so se opletale neokretno, kakor da bi ne sodile k životu, ali najbolj neokretni je bil njegov nos. Dolg je bil in mehak in se nalahko zazibal, če se je glava sunkoma okrenila.

Ni je na svetu večje lepote, nego če sije večerno sonce na kostanje Latermanovega drevoreda in suje celine na belo pot. Posebno velika je ta lepota, kadar se je človek od daleč spominja, in pa tedaj, kadar je mlad in zaljubljen in se sveti bel slaminik od one skrite klopi na desni strani. Veliko lepih stvari je že dogodilo tam . . . ali se spominjaš, ti, ki je bil takrat tvoj obraz tako mlad in rdeč in ki so bile tvoje oči tako prešerne in žareče kakor najlepša Zupancičeva pesem? Ali se spominjaš, ti, in ali so tvoje oči še zmirom tako prešerne in žareče? Jaz, glej, sem še zmirom tako sentimental in lepe ženske ustnice so mi še zmirom bolj v časih nego vsa slovenska literatura s kritiki in zgodovinarji vred . . .

Tudi tisti fant se ni brigal nič za literaturo, zato ker je bil lep večer in je sulo sonce rumene celine na belo pot. In nalahko so pošumevali kostanji, pogovarjali so se Bog vedi o

čem, smejali so se lepim zaljubljenim besedam, ki so jih poslušali večer za večerom . . . In fant je mislil vesele misli, gledal je tja na desno stran proti skriti klopi in srce mu je utripalo, zakaj od skrite klopi se je svetil bel slaminik.

Tam je bila Angela; o sladko ime! . . . Nekoč v nemirni, sladkožalostni noči se mu je bila zasnova v srcu želja, kakor da bi bila prišla iz neznanega in prostranega sveta, in v tistem trenutku se je spomnil Angele in izpreletelo ga je po vsem telesu. Angela je bila najlepše dekle na svetu. Imela je rjave, hudomušne, nekoliko poševne oči, zarezane skoro po japonsko. Obraz je bil širok in vesel, ali bradica je bila majhna in ozka; lasje so bili počesani na senca skoro do oči in so zakrivali vsa ušesa, tako da jih nikoli ni videl . . . Tedaj se je zgodilo, da je začel pisati pisma in delati verze. Pisma je pisal na zlato obrobljen papir in je risal z umetno roko prelepe okraske okoli nadpisa. Verze je delal tako gladke in prijetno frizirane, da se je čudil, kako skromna je umetnost poetov. In srce mu je bilo lahko, kakor škrlanc nad poljem.

Lahko mu je bilo srce in zmirom težje. Prišla je mimo in komaj se je predznil, da bi se ozrl nanjo; videl je, da se je nasmehnila, ali lica so mu vzplamtela, stal je okamenel in je gledal za njo. Pisal je lepa pisma, ali ležala so na polici pod šolskimi knjigami; delal je prijetne verze, ali tudi verzi so ležali tam . . . Nekoč pa je šel in je oddal pismo; mraz mu je bil in bolan je bil ves; domov bi bil šel in bi legel in ugriznil v blazino, da, ugriznil v njeno rdeče lice . . . Še lepša so bila pisma, odkar je vedel, da gledajo nanja njene oči, da se jih dotikajo njeni beli prsti; in okrašena so bila na tako umeten način, da je težko popisati . . .

Narahlo pošumevajo kostanji, smeje se prijetno; ugledali so ga bili, tudi njegov nos so bili ugledali in njegove mlade misli.

"Kaj poreče, ko me ugleda? Kdo, je pač mislila, da je pisal tista lepa pisma? . . . Nasmehnila se je, kadar sem jo srečal in pozna me."

Kostanji pa so se pritajeno smejali in stresali so se narahlo celo rumeni cekini na beli poti. Tam se je svetil bel slaminik; srce mu je utripalo, stopal je neodločno in noge so se mu tresle. Prišel je in se je poklonil in jo pozdravil.

V tistem trenutku pa se je zasvetil njen obraz, pomežiknila so oči in iz pritajenega, težko zadržanega nasmeha se je rodil glasen, prešeren, neizmerno vesel smeh. Ozrla se je nanj še enkrat in smeh je bil glasnejši in prešernejši, vztrepetavalo je vse telo, glava se je nagnila nazaj in bel slaminik se je pomaknil v stran. Nato je vstala in je odšla po beli poti z urnimi koraki, a nežno telo se je še zmirom stresalo od veselega, prešernega smeha . . .

Stal je in mraz mu je bilo . . .

Glej, draga — ti, ki so bile tvoje oči tako prešerne in žareče — jaz ne znam več pisati ljubezenskih zgodb, odkar ne vidim več tvojih oči. Kako sentimentalno in genljivo bi zdajle lahko pisal — ali se še spominjaš mojih pisem, tako polnih poezije, da še zdaj, po tolikem času, vsa diše po rožah in vijolicah? Minilo je in kjer je bilo nekdanj tako lepote, je danes sama žalost in vsakdanjost. Komaj se napravim, da bi pisal o ljubezni . . . da, komaj se dotaknem rože, pa uvene . . .

(Dalje prihodnjik.)

brez prošelj, moledovanj, shodov, podpisov in intervencij, še večji čudež, da to delo opravlja mladina prostovoljno, udarniško, kakor se reče. Sprva so mnogi vaščani gledali na mladino in njeno delo z nezaupanjem, zdaj pa celo največji zaslepljeni prihajajo popoldne ali ob nedeljah, ko ni nikogar tu, da vidijo, kaj se tu dogaja. Pove mi še o pridigi, ki jo je slišal zadnje nedelje. Duhovnik je povedal zgodbo, ki se je sicer dogajala nekje v Ameriki, a so vsi navzoči razumeli, na kaj je cikal. Govoril je o hčerki nekega farmerja, ki je prihajala nespodobno oblečena v cerkev. Kmet se je nasmehnil, ko je do kraja povedal priklko. "Vidite, so še taki, ki pri tem velikem in poštenem delu naše mladine ne vidijo nič drugega kakor mlada dekleta v hlačah. Najbrž se bojuje te poštenjarske deklet in dečkov."

Kmet se ozre na mladince spodaj ob reki, od koder se slišijo udarci lopat in krampov, živahni vzkliki in smeh, skoraj na vsakem profitu pa plapolata slovenska republikanska zastava; kmet pokaže z roko navzdol in konča pomenljivo: "Saj se res imajo koga bati."

Ob eni brigade odlože orodje, se umijejo in pripravijo za povratek v vas. Vročina pritiska neusmiljeno. Na razbeljeni cesti ni nikogar, tudi na vasi kose, saj ni videti žive duše. Vsakdo si je poiskal senco. Čete samostavno korakajo skozi vas. Ni sicer tako glasne kakor so bile jutraj, toda vedrosti jim ni moglo vzeti ne šesturno težko delo, ne žgoče sonce. Kmalu posejajo za mize k obilnemu kosilu, nato si privoščijo skoraj dve uri počitka. Ljubljanske mladinke, ki imajo svoj "nebočnik" v nekdanji viteški dvorani, lahko opazujejo znamenite freske na stropu, ki prikazujejo junaka Heraklejeva dela. Ogledujejo si jih in se jim smehljajo, vedo, da so to neresničke bajke, one pa ustvarjajo velika dela v resnici.

Ob pol štirih se brigade zbere k politični uri. Zdaj pridejo tudi profesorji do besede. Slede razni krožki za one, ki imajo popravne izpite, in za vse ostale, ki si žele izpopolniti. Okoli cerkve, pri šoli in pod lipo so postavljene šolske table. V senci za cerkvino zidom študira večja skupina matematiko, na hlohah pod jablanami bere druga skupina ruske časopise, skupina višješolcev s svojim učiteljem odhaja z mapami pod pazduho na lov za primernimi motivi, za šolo so se zbrali oni, ki imajo izpite iz zgodovine, ptujška brigada ima v gradu pevsko vaje, čitalni krožki so raztreseni po vseh sadovnjakih, v tehniki se pripravljajo novi stenčasi in list, ki bo v kratkem izšel za vse brigade, prekmurska brigada se skriva nekje v parku, ima generalno za večerni shod. Vsa vas je postala nenadoma velika šola, mladinci z žuljavimi rokami so postali spet dijaki.

Po fizikurnih vajah, ki se prične ob šestih, je večerja. Takoj potem začno prihajati mladinci iz vseh strani v grajski park, kjer so Prekmurci že prejšnji dan pripravili veliko gromado. V parku je glasno in živahno. Čete so pomešane, razpravljajo o vsem mogočem, smejejo se, manjše skupine pojo. Slednji kres vzplameli. Mladi obrabi okoli njega začnejo v ognju. Prekmurci začno shod s svojo himno, ki so jo sami napisali in uglasbili. Nato spregovori

ALVIN M. RUCKER
Newly appointed Territorial Representative of the U. S. Department of Labor for Puerto Rico and the Virgin Islands.

ri njihov prosvetni referent, ki ugotovi med drugim, da je prekmurska mladina zbrala s Prekmurja sramoto 11. novembra, jasno in odločno je pokazala, da je vsa za republiko, za lepše življenje svojega ljudstva. Po govoru se zvrste pevke in glasbene točke in deklamacije. Shod zaključijo zabavno kramljanje mladega prekmurskega pesnika v prekmurščini o komandantih, komandirjih, deserterjih in dežurnih. Mladinci iz ostalih delov Slovenije strme prisluhnejo melodiji prekmurskega narrečja, vsi skupaj pa se dobrohotno smejejo svojim "nadrejenim". Še kolo in miting se ob ugašajočem ognju konča. Čete se s pesmijo razidejo.

Čez dobre četrte ure je tiho na vasi in tudi v gradu, kjer so se pred leti šele v tem času začele zabave in pojedine na račun delovnega ljudstva. Grad je videti ponoči še mogočnejši, nekje visoko brlijo drobne zvezde. Tih, čudovito tiho je naokoli, samo od nekod z dvorišča je slišati korake mladince-stražarja.

A. I.

LOVSKA

Tone: "Včeraj sem bil na lovu."

Janez: "Si kaj ustrelil?"

Tone: "Kako da ne! Le poslušaj! Hodim, hodim, hodim po gozdu; kar nenadoma nekaj zašumi. Pogledam—vidim jerebico. Dvignem puško, pomerim, in—pok, jerebica pade in v nahrbtnik z njo. Grem dalje. Kar nenadoma nekaj zašumi. Pogledam—in vidim zajca. Dvignem puško, pomerim in—pok, zajec pade, in v nahrtnik z njim. Grem naprej. Kar nenadoma nekaj zašumi. Pogledam—in vidim lisico. Dvignem puško, pomerim in—pok, lisica pade in v nahrtnik z njo. Grem dalje. Kar nenadoma nekaj zašumi. Pogledam—in vidim medveda. Dvignem puško, pomerim in—pok, medved pade . . ."

Janez: "Ti, če rečeš tudi za medveda, da si ga spravil v nahrtnik, ti tako pripeljem, da ti bo tri dni zvonilo v levem ušesu."

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabla za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih . . .

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. . . Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne . . . Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue . . . Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

Gospodinjski nasveti

STEKLENO POSODO vseh vrst najlepše očistiš z mehko krpo ali s krtačko v mlačni milnici, kateri dodaš nekoliko boraksa, nato pa jo izplakni v mlačni čisti vodi, nazadnje pa v mrzli, kateri dodaš nekoliko pralnega prahu. To napravi stekleno posodo čisto in svetlo.

UMAZANE STEKLENICE IN KOZARCE, ki so postali kalni

in se jim je naredila trda usedlina na dnu, očistiš najbolje s kisom in soljo. Zelo trdovratne usedline pusti nekaj časa v kisu in soli namakati, da se usedlina raztopi. Nato posodo splahni v čisti vodi, da postane lepa kakor nova.—Sol se v kisu ne raztopi, zato hrani ta kis s soljo vred v posebni steklenici za prihodnje čiščenje.

GALOŠE IN SNEŽKE očisti mo po vsaki uporabi takoj s suho, mehko krpo. Eventuelno zasušeno blato na njih zmehčamo s krpo, namočeno v mlačni vodi. Nato jih zličimo z drugo krpo, namočeno v petroleju.

Če jih pa hranimo za daljšo dobo (čež poletje), jih najprej očistimo kakor zgoraj, nato pa vzamemo namesto petroleja glicerina, ki jih obvaruje pred razpokami, in jih zličimo z volnene krpo. Vanje natlačimo časopisni papir, da se ne pokvari oblika, in potisnemo vsako posebej v staro, nerabno nogavico in hranimo.

Razni mali oglasi

SINGLE NEEDLE OPERATORS

on Ladies' Dresses & Sports Wear. Highest Piece Work Rates. Steady work - Vacations with pay. Pleasant working conditions. RAINBOW GARMENT CO. 1725 W. North Ave.

PERMANENT PLEASANT POSITIONS FOR DEPENDABLE YOUNG WOMEN

★ ORDER FILLERS
★ FILE CLERKS
★ TYPISTS
★ STENOGRAPHERS
★ BOOKKEEPERS
5½ day week
Good starting salary
Opportunity for advancement
APPLY IN PERSON

SWARTCHILD & CO.

29 E. Madison Street
4th Floor
Ask for Miss A. G. CONNOLLY

"PROLETAREC"

Socialistično-delavski tednik Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Stane \$3 na celo, \$1.75 na pol. \$1 za četrt leta.

NAROČITE SI GA!

Naslov: PROLETAREC
2301 South Lawndale Avenue
CHICAGO 23, ILL.

Razni mali oglasi

RAD BI IZVEDEL

za moja dva strica Matija in Martina Kocjan, ki se nahajata nekje v Zelenih državah; ako bosta sama čitala ta oglas, ju prosim, da se oglašita, ali če kdo rojakov ve njih naloge, da mi to sporoči, za kar bom zelo hvaležen. Sporočiti jim imam važne zadeve. ANDY KOCJAN, R.D. 1, Box 31, Girard, Ohio.

\$200 Monthly Income

Lawndale District, near West 24th street and South Central Pk. Ave. Ready to move in—2 story brick rooming house.

7 rooms—2nd floor will be sold with all the furniture. These 7 rooms bring \$40.00 a week.

First floor—6 room flat, newly decorated for owner. Garage - Wide lot - Furnace heat - Bus line passes door. Act quick. Cheap \$12,500.

KOPRIVA—Real Estate Broker

3334 W. 26th Street
Telephone Rockwell 4342

SMART GIRLS

LIKE TO WORK

IN

THE FRIENDLY

ATMOSPHERE

OF

MOTOROLA

The Best Radio Place in Town

STARTING RATE 83c

With Experience, 94c

Automatic Raises to

\$1.04

4545 W. AUGUSTA

BLVD.

ALI GLEDATE ZA DOBRO

PLAČO IN STABILNOST?

Telefon kompanija ima nekaj takih prilik

HIŠNICE

(JANITRESSES)

Takoj od začetka plača 72½c na uro, po treh mesecih 77½c na uro in po šestih mesecih po 82½c na uro

ŽENSKE ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA

Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.

Oglasite se pri

ILLINOIS BELL

TELEPHONE

COMPANY

v uposlovalnem uradu za ženske v pritličju

309 W. WASHINGTON ST.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in pristoje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosvete stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravitelju lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelj znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Druž. dr. v Kanado \$6.00	Za Chicago in okolico je \$7.50
1 tednik in 4.80	1 tednik in 6.30
2 tednika in 3.60	2 tednika in 5.10
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.90
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50
Za Evropo je \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Chicago 23, ILL.

Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1. Ime Čl. družva št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledenč članov moje družine:

2. Čl. družva št.

3. Čl. družva št.

4. Čl. družva št.

5. Čl. družva št.

Mesto Država

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

En dan pri mladini na Pesnici

(Nadaljevanje in konec)

"Me ne poznate?" me nagovorila na mariborskem odseku majhna mladinka s smejočimi očmi.

Iščem in ne morem najti, katera leta bi jo bil učil in v katerem razredu.

"Nisem vaša učenka," se nasmehne. "Ne veste več, da sem igrala v Beogradu Pepčka v Cankarjevi drami 'Za narodov blagor'?"

Tako se spoznava in se pogovarjava o prelepih prvih mesecih svobode v Beogradu.

"In tole delo, ni pretežko za te?" jo vprašam.

"Sprva je res šlo bolj težko. Nismo bili vajeni. Naša četa, ki šteje šest in petdeset mladincev in mladink, je prvi dan izkopal komaj osem kubičnih metrov zemlje. A včeraj, kakor ste menda slišali v dnevnem poročilu, smo izkopali osem in osemdeset, pri istem številu delovnih rok in na istem terenu. A to še ni vse, kar zmoremo. Dosegli bomo še večji uspeh."

Pri neki prekmurski četi srečam mladinko, s katero sem v istem transportu pregnanih Slovencev preživel prve težke mesece v pregnanstvu, tedaj je bi-

la menda petošolka, zdaj pa je učiteljica v Lendavi in je prišla z mladinci na delo. V razgovoru s svojimi dijakom četrtošolcem izvem, koliko je že opravljenega dela: do 25. julija je bilo izrezano 32,214 m² ruše, izkopano pa 9484 m³ humusa in zemlje, vsega je bilo opravljenega 69,841 delovnih ur; pri rezanju ruše je že prekoračena norma odraslega delavca.

Ko se vračam, se ustavljam predvsem pri predelavcih. Vsako četo poznajo, za vsako četo vedo, kako dela, kakšni so njeni delavci.

"Takih delavcev še nisem imel," mi pravi prileten predelavec. "Sprva sem mislil, da ne bo šlo. Kaj bo mladina, po večini še študirana! Zdaj pa vidim, da to ni predvojna mladina. Delo gre še laže od rok, kakor če bi imeli najete delavce. Ko smo pred nekaj leti regulirali del struge niže mosta, nam je mnogo delavcev pobegnilo, češ da je delo pretežko, a oni, ki so ostali, so čisto godrnjali in preklinjali. Zdaj pa ni slišati žal besede, kaj šele kletve! Naprosto, celo najtežja dela opravljajo s smehom in petjem."

Kmet, ki ga poznam že iz svojega bivanja v Dornovi, mi pove še marsikaj: kakor čudež je, da je prišlo do regulacije

Kaj takega še nisem doživel, pa sem že v letih."

Pokaže v strugo, kjer pet delavcev zabija pilot v zemljo, in nadaljuje: "Pred dnevi smo najeli delavce za težka dela, mladino moramo čuvati. Pogledjte tole petorico! Močni so, navajeni dela, a ne napravijo toliko, kot je ptujška šestorica samih dijakov. Ta je prej kot v šestih urah zabila devet pilotov, tle pa jih v desetih urah komaj deset. In moram reči, da pridno delajo in se celo trudijo, da ne bi zastajali za dijaki. Toda ne gre jim in ne gre. Sam ne vem, kako si naj to razlagam."

V nadaljnjem razgovoru sprevi, da mnogi najeti delavci še nimajo tistega odnosa do dela, kakor ga je prinesla mladina, tudi ni pri njih razvito tekmovanje, ne zavedajo se dovolj, da delajo za državo, za sebe, in delo jim je še vedno muka, skoraj kazen.

Kmet, ki z mosta zavzet gleda, koliko so mladinci opravili v zadnjih dneh, kar ga ni bilo tu mimo, pa mi reče med drugim tudi tole: "Sprva so se na vasi nekaj spotikali, ker imajo dekleta hlače, fantje pa hodijo brez srajce, tule pri delu so vsi večinoma kar v kopalnih oblekah. A moram reči, da je to pametno, lažje delajo."

Kmet, ki ga poznam že iz svojega bivanja v Dornovi, mi pove še marsikaj: kakor čudež je, da je prišlo do regulacije